

УДК 004:35
DOI 10.36030/2310-2837-4(95)-2019-77-85

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЦИФРОВИХ СТРАТЕГІЙ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ

К. Р. Гуменна,
Національна академія державного управління при Президентові України

У статті систематизовано та охарактеризовано стратегічні документи, які спрямовані на здійснення цифрових трансформацій суспільства у країнах ЄС. Особливу увагу зосереджено на порівняльному аналізі трьох основ цифровізації суспільства (доступ до Інтернету, інфраструктура швидкісного Інтернету, цифрові компетенції) як напрямів у стратегічних документах Польщі з часу набуття країною членства в ЄС. Здійснено аналіз українських стратегічних документів, що передбачали вжиття заходів у напрямі «інформатизація суспільства» → «цифровізація суспільства». На основі зарубіжного досвіду окреслено першочергові заходи щодо вдосконалення українських стратегічних документів для реалізації сценарію прискореного цифрового розвитку як релевантного для України з погляду викликів, потреб та можливостей.

Ключові слова: стратегічний документ; цифрові трансформації; цифровий розвиток суспільства; цифровізація суспільства; цифрові компетенції; цифрові стратегії; широкопasmовий Інтернет.

COMPARATIVE ANALYSIS OF UKRAINE AND POLAND DIGITAL STRATEGIES

K. R. Gumenna,
National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

The article summarizes and characterizes strategic documents whose tasks are aimed at the implementation of digital transformation of society in EU countries. Particular attention is focused on the comparative analysis of the three fundamentals of digitalisation of society (Internet access, high-speed Internet infrastructure, digital competences), as directions in Polish strategic documents since Poland's accession to the EU. The analysis of Ukrainian strategic documents, which envisaged measures in the direction of «society informatization» and «society digitization», was carried out. Based on overseas experience, priority is given to improving Ukraine's strategic documents to accelerate the digital development scenario, as relevant to Ukraine in terms of challenges, needs and opportunities.

Keywords: strategy document; digital transformations; digital development of society; digitization of society; digital competences; digital strategies; broadband internet.

Постановка проблеми. Ідеєю цифрових трансформацій охоплений весь світ. Сучасне суспільство стає все більш залежним від цифрових технологій. Спостерігається перехід від систем і процесів індустріальної економіки та інформаційного суспільства до «цифрової» економіки і «цифрового» суспільства. Як новий тренд світового суспільного розвитку він характеризується глобалізацією світової економічної системи, підвищенням продуктивності праці та вивільненням великої кількості робочої сили; зміною механізмів державного регулювання та розширенням механізмів саморегуляції. В Україні з моменту набуття незалежності розпочалася інформатизація, а згодом – і цифровізація суспільства. На сьогодні законодавство України, що пов'язане з упровадженням та розбудовою цифрового суспільства, регулюється десятками нормативно-правових актів. Однак активна діяльність щодо нормативного забезпечення сфери цифрового врядування розпочалася лише в останні кілька років. Серед позитивних змін варто зазначити запровадження

проектів для забезпечення доступу громадян до Інтернету, декларування створення інфраструктури для широкопasmового Інтернету покоління 5G, створення нових онлайн-послуг та сервісів, онлайн-платформ для уникнення спілкування з чиновником та запобігання корупції, розвиток технології blockchain та Інтернету речей. У 2018 р. в Україні прийнятий перший стратегічний документ, у якому цифровізацію суспільства визначено як один із основних напрямів розвитку держави. Усе це свідчить про те, що заходи щодо цифровізації суспільства впроваджувалися хаотично та непослідовно.

Позитивним є те, що нова українська влада з 2019 р., дотримуючись вектора глобальної цифровізації, декларує новий виклик для суспільства – створити «державу в смартфоні». Такий цифровий прорив можливий тільки в разі виконання кількох умов: по-перше, коли глобальна цифровізація охопить усі сфери суспільства, по-друге – якщо вона відбуватиметься системно та стане основою в державних стратегічних документах;

© Гуменна К. Р., 2019

по-третє, якщо проекти спрямовуватимуться на послідовний розвиток основ цифровізації (доступ до Інтернету, наявність інфраструктури швидкісного Інтернету, цифрові компетенції громадян).

Аналіз останніх публікацій за проблематикою та визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. На нинішньому етапі розвитку українського суспільства вже можна оцінити переваги й можливості, що сприяли виникненню інноваційних технологій, та констатувати, що й надалі без активного впровадження цифрових трансформацій ефективно керувати державою, її економікою буде неможливо.

Упродовж останніх років проблематика цифровізації суспільства активно дискутується американськими та європейськими вченими. Дослідження цифрових трансформацій суспільства започатковане в працях Д. Белла, Г. Віал, М. Кастельса, А. Колсакер, І. Масуда, С. Тейлора, М. Тоффлера, К. Хілла. Велика кількість робіт присвячена проблемі розвитку цифрової економіки, зокрема: М. Войнареко, Н. Негропonte, Л. Скоробогатої, Д. Тапскотта та ін.

Серед українських авторів, які зробили значний внесок у дослідження цифрових трансформацій публічного управління, варто згадати О. Карпенка, П. Клімушина, В. Куйбіду, О. Орлова, Г. Почепцова, В. Степанова.

Незважаючи на велику кількість робіт, в яких розглядається вплив цифровізації на окремі сфери суспільства, досі нерозкритим залишається питання визначення цифровізації в стратегічних документах як основного напрямку розвитку держави. Актуальність дослідження зумовлюється недостатньою науковою обґрунтованістю вивчення досвіду Польщі (комплексної характеристики трьох основ цифровізації в стратегічних документах) та його імплементації в Україні.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Ураховуючи сучасні загальноєвропейські тенденції розвитку суспільства, Україна намагається застосовувати основні здобутки європейських країн, адаптуючи їх до своїх національних умов та особливостей. Питання побудови стабільної і надійної «держави в смартфоні», здатної безперервно та ефективно працювати, відповідаючи при цьому сучасним загальносвітовим тенденціям розвитку, – завдання комплексне, яке складається з великої кількості окремих аспектів, що потребують ґрунтового дослідження.

З погляду системності та послідовності становить інтерес досвід цифровізації польського

суспільства. Інноваційні виклики сьогодення знайшли відображення в кількох стратегічних документах Польщі («Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka na lata 2007–2013», «Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa na lata 2016–2020», «Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030», «Narodowy Plan Szerokopasmowy»), головною метою яких є визначення основ державної політики у сфері цифрових трансформацій.

Вивчення досвіду Польщі дасть можливість проаналізувати відповідні накопичені знання про управління цифровими технологіями, досвід роботи розгортання інформаційних технологій (ІТ), інші супутні знання, в тому числі й управлінські, для здійснення «цифрових» трансформацій та забезпечення можливості «стрибокподібного» розвитку в Україні.

Формулювання цілей (мети) дослідження. Метою статті є порівняльний аналіз стратегічних документів України та Польщі у сфері цифрових трансформацій.

Виклад основного матеріалу. Для більшості країн світу розвиток інформаційного суспільства став одним із національних пріоритетів і розглядається як загальнонаціональне завдання. Високорозвинені країни поставили мету щодо прискореного переходу до нового етапу розвитку людства – цифрового. Цифровізація є сучасним етапом еволюційного розвитку впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у всі сфери суспільства.

Основним чинним стратегічним документом, що регулює цифровізацію суспільства у країнах ЄС, є «Цифровий порядок денний для Європи» (A Digital Agenda). Більшість країн європейської спільноти розглядають його як рамковий і приймають коротко- і середньострокові Національні програми цифровізації, визначаючи стратегічні пріоритети для досягнення поставлених цілей. Варто зазначити, що до прийняття «Цифрового порядку денного для Європи» країни-члени ЄС накопичили великий досвід ухвалення стратегічних документів, що забезпечили розвиток інформаційного суспільства.

У 1994 р. була прийнята Рекомендація для Європейської Ради «Європа і глобальне інформаційне суспільство» (Recommendations to the European), підготовлена групою експертів під головуванням Мартіна Бангеманна і відома нині як «Доповідь Бангеманна», в рекомендаціях якої вже тоді точно визначилися рамки інформаційного суспільства майбутнього. Так, основними техніко-технологічними напрямками його створення в рекомендаціях названо цифрові мережі інте-

грованих послуг, широкосмугові лінії зв'язку, мобільна телефонія, супутниковий зв'язок. Ця Рекомендація справила значний вплив на формування в подальшому стратегічних документів для забезпечення розвитку інформаційного суспільства ЄС.

Наступним важливим документом ЄС щодо розвитку інформаційного суспільства була ініціатива під назвою «eEurope», подана Європейською Комісією та схвалена в 2000 р. Європейською Радою в Лісабоні. Прийнята тоді програма «eEurope – An information» (eEurope – An information) стала частиною Лісабонської стратегії, в рамках якої ЄС поставив за мету стати до 2010 р. найбільш конкурентоспроможною та динамічною економікою, що базується на інноваціях та знаннях. Серед основних цілей цієї ініціативи варто назвати такі (eEurope – An information):

- забезпечення входження всіх окремих громадян, сімей, підприємств, шкіл та адміністративних установ у цифрове століття і надання їм доступу до Інтернету;

- створення цифрової культури, сповненої духом підприємництва та відкритої для впровадження нових інформаційних технологій;

- забезпечення стимулювання соціальної інтеграції засобами інформаційного суспільства.

Згодом було прийнято відповідні плани дій «eEurope 2002» (Mr Erkki Liikanen), «eEurope 2005» (eEurope 2005). Основними заходами на найближчі роки мали бути (Mr Erkki Liikanen): інклюзивність, підтримка уряду в реорганізації бек-офісу, дотримання державними службами принципів відкритості, участі, відповідальності, ефективності й узгодженості. Особлива увага приділялася посиленню координації в Європі для забезпечення довіри та безпеки в Інтернеті.

У 2007 р. Європейською Комісією була запропонована довгострокова програма розвитку цифрових компетенцій «Комунікативні цифрові компетенції XXI століття: підтримка конкурентоспроможності, зростання та зайнятості» (Improving competences). Цим документом передбачалося 5 напрямів дій, які потрібно було здійснити до 2010 р. Серед них: започаткування діалогу щодо розвитку цифрових компетенцій з державами-членами ЄС, дослідження цифрових компетенцій Євростатом, створення європейської системи цифрових компетенцій, заохочення жінок до вибору кар'єри в секторі ІТ, сприяння інформаційним кампаніям з питань ІКТ-освіти, краще використання методів e-learning.

Нові стратегічні завдання у сфері інформатизації суспільства на період до 2010 р. визначені в

новому документі «I2010: Інформаційне суспільство та медіа для подальшого зростання і нових робочих місць» (I2010-A European). Завдяки цьому документу Комісія застосовує комплексний підхід до інформаційного суспільства та політики аудіовізуальних ЗМІ в ЄС. Вона спрямована на координацію дій держав-членів з метою сприяння цифровій конвергенції та реагування на виклики, пов'язані з інформаційним суспільством.

У 2010 р. ухвалено «Цифровий порядок денний для Європи», який на сьогодні є чинним стратегічним документом із розвитку цифровізації суспільств країн-членів ЄС.

У прийнятому документі визначено 101 захід у межах семи ключових напрямів (динамічний єдиний цифровий ринок, інтероперабельність та стандарти, довіра та безпека, доступ до швидкісного та надшвидкісного Інтернету, дослідження та інновації, підвищення комп'ютерної грамотності, навичок та включеності, переваги, що створюються для суспільства ЄС завдяки використанню ІКТ) щодо подальшої роботи в ЄС для отримання максимальної віддачі від цифрових технологій для громадян, держави і бізнесу (A Digital Agenda).

Починаючи з 2004 р., відтоді, як Польща стала членом ЄС, у країні приймаються стратегічні документи, що стосуються цифровізації суспільства. В кожному із них частково або повністю визначені пріоритети, що повинні забезпечити впровадження всіх основ цифровізації (доступ до Інтернету, інфраструктура швидкісного Інтернету, цифрові компетенції тощо). На особливу увагу заслуговує не хаотичність у визначенні завдань, а послідовний і комплексний підхід у стратегічних документах, головною метою яких є створення Цифрової Польщі.

Перша (технічна) основа цифровізації – доступ до Інтернету. Для того щоб здійснити «цифровий стрибок» і в розвитку цифровізації суспільства наблизитися до рівня країн ЄС, питання вільного доступу громадян до Інтернету стало головним у стратегічних програмах Польщі. Першим стратегічним документом, у якому це питання було визначене, стала Операційна програма Інноваційна економіка 2007–2013 рр. (Program Operacyjny). Відповідно до цієї програми однією із шести стратегічних цілей, на які впродовж найближчих п'яти років буде сконцентрована проектна діяльність, – Інформаційне суспільство – зростаючі інновації в економіці. Виконання 42 проектів цього напрямку повинно забезпечити поліпшення ділового середовища шляхом розширення доступності інформаційних

ресурсів публічних служб у цифровій формі для громадян та підприємців. Із 42 запланованих проєктів 35 повністю реалізовані. Варто наголосити на тому, що всі проєкти стосувалися створення різноманітних сервісних платформ, які на основі відкритих даних стандартизовані та об'єднані в єдину систему.

У 2012 р. приймається «Довгострокова стратегія розвитку Польща 2030» (Długookresowa Strategia), основні завдання якої визначають подальші заходи щодо цифровізації польського суспільства. Слід зазначити, що у новоприйнятій стратегії одну з глав присвячено цифровій Польщі. Зокрема, визначено пріоритети розвитку цифрового суспільства в таких стратегічних сферах: інтеграція послуг, інтеграція даних, інтегрований доступ до публічних даних та інтегрована інформація про управління. В рамках виконання стратегії змінюється підхід до інформатизації суспільства в напрямі комплексної комп'ютеризації. Завдяки новому підходу всі проєкти зорієнтовані на створення цілісної, логічної та ефективної державної інформаційної системи, яка надаватиме якісні електронні послуги на національному та європейському рівнях.

У 2017 р. приймається наступний стратегічний документ – Програма «Від паперової до цифрової Польщі» (Program «Od papierowej»), яка має на меті обмеження обсягів паперової документації та готівкового потоку. На особливу увагу заслуговує комплексний підхід у програмі. Передбачено виконання 68 програмних проєктів, що реалізуються 6 міністерствами за 13 напрямками діяльності. Серед основних з них – цифрові комуніальні послуги, електронна звітність, розподілені реєстри, електронний транспорт, електронний рахунок, цифрове навчання, штучний інтелект, інтернет речей, технології blockchain.

Варто зауважити, що реалізація програми принесе вигоди як громадянам, так і підприємцям. Реалізація проєктів не тільки приведе до пришвидшення виконання службових обов'язків, швидшого та дешевшого адміністративного процесу, а й до збільшення податкових надходжень та зменшення тіньової економіки.

Друга (технологічна) основа цифровізації – інфраструктура швидкісного Інтернету. У Стратегії «Цифровий порядок денний для Європи» наголошено на важливості розгортання широкомугового зв'язку з метою сприяння соціальній інтеграції та конкурентоспроможності в ЄС.

У Стратегії поставлено завдання надати базовий широкомуговий доступ до Інтернету всім громадянам ЄС та визначено такі цілі: до 2020 р.

усі громадяни ЄС повинні мати доступ до Інтернету зі швидкістю, вищою за 30 Мбіт/с; до 2020 р. – не менше ніж 50 % домогосподарств на території ЄС повинні мати змогу підключитися до Інтернету зі швидкістю вище за 100 Мбіт/с (A Digital Agenda).

До 2014 р. у стратегічних документах, що були прийняті в Польщі і стосувалися розвитку цифровізації суспільства, питання доступу до високошвидкісного Інтернету не було головним. Незважаючи на збільшення кількості користувачів Інтернету та щільності широкомугових з'єднань, за даними Індексу цифрової економіки та суспільства (The Digital Economy and Society Index), у 2014 р. Польща займає останні місця серед країн-членів ЄС.

У 2014 р. приймається стратегічний документ – «Національний план широкомугового зв'язку» (Narodowy Plan), головними цілями якого є забезпечення широкомугової інфраструктури, доступної на всій території Республіки Польща. По-перше, це гарантуватиме безпечний та швидкий доступ до Інтернету, по-друге, забезпечить ефективний зв'язок між державними установами, громадянами та бізнесом. У рамках аналізу була розроблена схема, згідно з якою рівень інвестиційних витрат, необхідних для домогосподарства, був прийнятий як головний критерій класифікації інвестиційних районів (муниципалітетів). Найважливішим аспектом упровадження Національного плану широкомугового зв'язку було фінансування запланованих проєктів з бюджету ЄС, інвестицій операторів телекомунікаційних послуг та державних коштів. Це ще раз засвідчило зацікавлення всіх учасників ринку у створенні цифрової Польщі.

Варто зазначити, що до 2016 р. всі держави-члени ЄС досягли першої мети: забезпечити базовий доступ до широкомугового Інтернету. Найбільші труднощі виникли із гарантуванням інтернет-з'єднань швидкістю вище за 100 Мбіт/с. У Національному плані широкомугового зв'язку Польщі це завдання мало тільки декларативний характер. Крім того, охоплення високошвидкісною широкомуговою мережею в сільській місцевості значно менше, ніж загальне покриття Інтернетом.

З труднощами стикнулись і польські оператори телекомунікаційних послуг, оскільки:

– подальший розвиток сучасної телекомунікаційної інфраструктури повинен відповідати інтенсивно зростаючому обсягу трафіку, що генерується групою кінцевих споживачів, чисельність яких збільшується;

– існує міграція послуг передачі голосу до послуг передачі даних, зокрема у сфері послуг фіксованого телефонного зв'язку;

– потрібно більше використовувати побудовані мережі за рахунок заохочення якомога більшої кількості потенційних клієнтів до користування послугами;

– необхідне забезпечення найвищого рівня захисту зв'язку від кіберзагроз.

У вересні 2018 р. Міністерство цифровізації Польщі презентувало оновлену версію Національного плану широкосмугового зв'язку (Narodowy Plan). Оновлення – це відповідь на подальші виклики в розвитку універсального доступу до широкосмугового Інтернету та сучасної телекомунікаційної інфраструктури, зокрема щодо поширення послуг доступу до Інтернету потужністю понад 100 Мб/с (та найближчим часом 1 Гбіт/с) або впровадження мобільних мереж п'ятого покоління. Національний план широкосмугового зв'язку буде джерелом інвестиційної діяльності держави та органів місцевого самоврядування, спрямованої на забезпечення суспільства та економіки універсальним, рівним та надійним доступом до цифрових послуг зв'язку з найвищими параметрами.

Незважаючи на істотні позитивні зміни за останні роки, які стосуються перших двох технологічних основ цифровізації суспільства, і надалі проводиться діяльність із завершення низки проєктів. Крім того, велика увага приділяється третій основі цифровізації – цифровим компетенціям.

Третя (ресурсна) основа цифровізації – цифрові компетенції. Нова економіка базується на нових навичках. Зважаючи на зменшення кількості робочих місць (які вимагають виконання простих завдань), роботодавці все частіше звертають увагу на весь спектр навичок працівників. Передусім вони очікують наявність складних навичок, серед яких особливе місце займають уміння вести переговори, навички розв'язання конфліктів, робота в команді, робота з великою кількістю інформації та емоційний інтелект.

Нині в країнах ЄС найсучаснішим стратегічним документом, розробленим європейською спільнотою, є Рамка цифрової компетентності для громадян (DigComp 2.0: Digital Competence Framework for Citizens) (BigComp 2.0), яка визначає основні складові цифрової компетентності у п'яти сферах (інформація та цифрова грамотність, комунікація та співробітництво, створення цифрового контенту, безпечність, вирішення проблем) за трьома рівнями (базовий, незалежний, професійний користувач). Загалом у ній ви-

значено 21 компетенцію, обов'язкову для володіння громадянами ЄС.

Варто наголосити на тому, що забезпечення виконання третьої основи цифровізації є великим викликом для Польщі. За даними звіту «Аналіз стратегій та дій, спрямованих на розвиток цифрових компетенцій у країнах ЄС», 28 % поляків мають низький рівень цифрових компетенцій. У 2017 р. регулярно користувались Інтернетом 73 % населення, в Чехії цей показник становить 81 %, в Нідерландах – 94 % (Analiza strategii).

Щоб підвищити рівень цифрової компетентності населення, у Польщі Міністерство національної освіти з січня 2018 р. вживає заходів щодо підготовки Стратегії інтегрованих навичок, яка розробляється відповідно до положень Угоди про партнерство. Головними цілями Стратегії є спрямованість на розвиток компетенцій дітей, молоді та дорослих. Крім того, виділено значні фінансові ресурси для організації відповідної підготовки в рамках Операційної програми Digital Poland.

Щодо України, то після здобуття незалежності вжито багато реальних заходів у напрямі «інформатизація суспільства» → «цифровізація суспільства».

Однак необхідно зазначити, що у прийнятих стратегічних документах основи цифровізації не було віднесено до пріоритетних напрямів розвитку. Ні Національна програма інформатизації (1998 р.), ні Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні (2015 р.) не гарантують забезпечення вільного доступу громадян до швидкісного Інтернету. На законодавчому рівні не визначено сутності широкосмугового Інтернету та немає вимог щодо параметрів послуг. У країнах ЄС, як уже зазначалося, цей показник становить 30 Мбіт/с, а після 2020 р. він буде вище від 100 Мбіт/с.

Щодо цифрових компетенцій варто відзначити, що у 2016 р. був представлений проєкт Концепції нової української школи 2017–2029 рр. (Концепції нової), у якій цифрову компетенцію вперше визначено як одну із ключових, спрямовану на розвиток компетенцій дітей. Викликами для її реалізації є насамперед відсутність у школах комп'ютерів та доступу до мережі Інтернет.

За даними незалежного експертно-аналітичного центру «Офіс ефективного регулювання» (Better Regulation Delivery Office, BRDO), загалом по країні доступ до мережі мають 89,7 % шкіл. При цьому у 78,1 % випадків Інтернет надто повільний. 10,3 % загальноосвітніх закладів взагалі не мають доступу до мережі. Якщо в міських освітніх закладах ситуація ще не кри-

тична – не мають підключення 3,5 % шкіл, то в сільській місцевості стан гірший – 13,5 %. При цьому недостатня швидкість доступу до Інтернету зафіксована в 79 % випадків у місті та в 75 % – у селі. В такій ситуації навіть наявність електронних підручників, відеокурсів і вчителів, що опанували комп'ютерну грамотність, не дає змоги повноцінно впровадити e-learning в українській середній освіті (Кубраков, 2019).

Варто зазначити, що відсутність в Україні до 2018 р. стратегічних документів, які стосуються трьох основ цифровізації суспільства, призвела до виникнення великого «цифрового бар'єру» між Україною та найближчим сусідом-членом ЄС – Польщею. Його зменшення можливе завдяки виконанню всіх передбачених заходів прийнятої у 2018 р. «Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки» (Про схвалення). Ця концепція стала першим стратегічним документом, у якому напрямами цифрового розвитку визначено цифрову інфраструктуру, розвиток цифрових компетенцій та цифровізацію реального сектору економіки.

Найефективніший шлях прискорення цифровізації суспільства полягає в запровадженні в різні сфери життєдіяльності країни (школи, управління містами, транспорті, туризмі, промисловості, агросекторі, фінансовому та інших секторах) вже існуючих апробованих технологій. Однією із головних проблем цифровізації українського суспільства є відсутність базового забезпечення доступності всіх громадян до цих технологій.

Слушною є думка В. Фіщука, який наголошує на розвитку цифрової інфраструктури. «Перша річ, яка важлива для всіх, – це цифрові інфраструктури. На цьому ринку в Україні працюють приватні компанії. Деякі сегменти цифрових інфраструктур інтенсивно розвиваються, як-от мобільний Інтернет (3-4G). Однак інфраструктура фіксованого широкопугового Інтернету в Україні розвивається не досить добре, оскільки існує великий цифровий розрив між містом і селом, тобто велика кількість громадян, які мешкають

у селі, фактично дискримінована у своїх можливостях» (Фіщук, 2018).

Запровадження 4G підвищило якість мобільного Інтернету, але не поліпшило його покриття. За даними сайтів українських мобільних операторів, не на всій території України громадяни мають доступ до мобільного Інтернету (див. рисунок).

Карта покриття мобільним Інтернетом території України

Джерело: URL: www.mobua.net/maps

Щороку спостерігається збільшення кількості нових підключень до оптичного Інтернету.

Як заявив віце-прем'єр-міністр – міністр цифрової трансформації М. Федоров: «наша мета в найближчі три роки – зробити так, щоб 100 % соціальної інфраструктури і 100 % населених пунктів дістали доступ до широкопугового Інтернету. І ми хочемо закріпити на рівні закону мінімальну швидкість Інтернету, яка у нас буде» (Федоров, 2019).

На основі польського досвіду одним із першочергових заходів є стимулювання бізнесу, держави, операторів зв'язку та громадян до побудови національної цифрової інфраструктури, залучення приватних інвесторів до створення цифрових платформ – від електронних розрахунків до освітнянських, медичних, логістичних, промислових та ін.

Для вжиття заходів, передбачених Концепцією розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки, залишився ще 1 рік. Однак досі не запропоновано громадськості для обговорення іншого, нового стратегічного документа, проекти якого продовжать розвиток цифрової України. Вже сьогодні потрібно працювати

над новим, комплексним документом, у якому будуть передбачені заходи щодо забезпечення розвитку всіх основ цифровізації.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У результаті порівняльного аналізу стратегічних документів Польщі та України у сфері цифрових трансформацій сформульовано такі висновки та рекомендації.

1. Вивчення досвіду Польщі дасть можливість проаналізувати накопичені знання про управління технологіями, досвід роботи розгортання попередніх технологій, інші супутні знання, в тому числі і управлінські, для здійснення «цифрових» трансформацій та можливості «стрибокподібного» розвитку в Україні. Цей досвід може бути імплементований у процесі виконання задекларованого Президентом України В. Зеленським стратегічного напрямку «Держава в смартфоні».

2. У контексті забезпечення основ цифровізації українського суспільства пропонується особливу увагу приділити розвитку технічної і технологічної складових. Це гарантуватиме

всім громадянам України користування перевагами цифрового світу без обмежень технічного, організаційного та фінансового характеру та зменшить перебування в сегменті так званого «цифрового розриву». Для розбудови цифрової інфраструктури потрібно відповідно до міжнародних вимог та стандартів вдосконалити інвестиційну інфраструктуру регіонів, що забезпечить можливість залучення іноземних інвестицій.

3. Неминуча цифровізація суспільства потребує фахівців нової формації, креативних, особистостей, які інноваційно мислять, спеціалізуються на абсолютно інших, раніше не існуючих видах діяльності, що зобов'язує постійно вдосконалювати навчальний процес відповідно до потреб і вимог сьогодення. З метою набуття цифрових компетенцій у сфері застосування управлінських інновацій та підвищення професійного рівня в рамках діючої системи освіти слід на основі польського досвіду розробити Стратегію інтегрованих навичок, яка має бути спрямована на підвищення цифрових компетенцій дітей, молоді та дорослих.

Список використаних джерел

- A Digital Agenda for Europe // Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – Brussels, 19.5.2010, COM(2010)245 final. URL: [http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC0245R\(01\)&from=EN](http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC0245R(01)&from=EN)
- Recommendations to the European Council. Europe and the global information society. URL: <http://paginaspersonales.deusto.es/abaitua/konzeptu/w3c%5Cchange.htm#chap3>
- eEurope – An information society for all // EUROPA. Summaries of EU. URL: http://europa.eu/legislation_summaries/information_society/strategies/l24221_en.htm
- Mr Erkki Liikanen «The eEurope 2002 Action Plan» Oracle «Leaders Circle» Member of the European Commission, responsible for Enterprise and the Information Society Amsterdam, 17 January 2002. URL: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-02-9_en.htm?locale=uk
- eEurope 2005 // EUROPA. Summaries of EU legislation. URL: http://europa.eu/legislation_summaries/information_society/strategies/l24226_en.htm
- Improving competences for the 21st Century: An Agenda for European Cooperation on Schools Communication from The Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Brussels, 2008. P. 13.
- I2010- A European Information Society for growth and employment (June 2005) Communication from the European Commission, Brussels.

References

- A Digital Agenda for Europe // Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – Brussels, 19.5.2010, COM(2010)245 final. Retrieved from: [http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC0245R\(01\)&from=EN](http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC0245R(01)&from=EN)
- Recommendations to the European Council. Europe and the global information society. Retrieved from: <http://paginaspersonales.deusto.es/abaitua/konzeptu/w3c%5Cchange.htm#chap3>
- eEurope – An information society for all // EUROPA. Summaries of EU. Retrieved from: http://europa.eu/legislation_summaries/information_society/strategies/l24221_en.htm
- Mr Erkki Liikanen «The eEurope 2002 Action Plan» Oracle «Leaders Circle» Member of the European Commission, responsible for Enterprise and the Information Society Amsterdam, 17 January 2002. Retrieved from: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-02-9_en.htm?locale=uk
- eEurope 2005 // EUROPA. Summaries of EU legislation. Retrieved from: http://europa.eu/legislation_summaries/information_society/strategies/l24226_en.htm
- Improving competences for the 21st Century: An Agenda for European Cooperation on Schools Communication from The Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Brussels, 2008. P. 13.
- I2010- A European Information Society for growth and employment (June 2005) Communication from the European Commission, Brussels.

- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (1 października 2007), Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa.
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji Warszawa, 11 stycznia 2013 r. Dostępny. URL: http://kigeit.org.pl/FTP/PR-CIP/Literatura/002_Strategia_DSRK_PL2030_RM.pdf
- Program «Od papierowej do cyfrowej Polski» – organizacja, strumienie i aktualny status prac (grudzień 2016), Ministerstwo Cyfryzacji, Warszawa. Dostępny. URL: https://www.gov.pl/documents/31305/0/status_programu_operacyjnego_od_papierowej_do_cyfrowej_polski_12.12.2016.pdf/d62c289c-e5f0-26c5-4110-ba50771aeb01
- Narodowy Plan Szerokopasmowy (styczeń 2014), Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa.
- Narodowy Plan Szerokopasmowy do 2025 roku, projekt (2018 r.) Ministerstwo Cyfryzacji, Warszawa.
- BigComp 2.0: The Digital Competence Framework for Citizens (2016), collective work edited Vuorikari Riina, Publikations Office of the European Union.
- Analiza strategii i działań mających na celu rozwój kompetencji cyfrowych w państwach Unii Europejskiej Alek Tarkowski, Ewa Majdecka, Zofia Penza-Gabler, Marta Sienkiewicz, Grzegorz D. Stunża Fundacja Centrum Cyfrowe na zlecenie Centrum Projektów Polska Cyfrowa. Dostępny. URL: https://cppc.gov.pl/images/Analiza_strategii_i_dzialan_majacych_na_celu_rozwoj_kompetencji_cyfrowych_w_panstwach_Unii_Europejskiej.pdf
- Концепції нової української школи 2017–2029 рр. Ухвалена рішенням Колегії МОН 27.10.2016. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Кубраков О. Як підключити школи до інтернету за рік. *Українська правда*. 2019. 25 лют. URL: <https://lifepravda.com.ua/columns/2019/02/25/235766/>
- Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: документ 67-2018-р. чинний, поточна редакція: прийняття від 17 січня 2018 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>
- Фішук В. «Діджиталізація – це лише початок». *День*. 2018. 12 квіт. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/ekonomika/didzhytalizaciya-ce-lyshe-pochatok>
- Федоров М. Ми хочемо закріпити на рівні закону мінімальну швидкість інтернету. *Гордон* 14.09.2019. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/money/-fedorov-mi-hochemo-zakripiti-na-rivni-zakonu-minimalnu-shvidkist-internetu-1271147.html>
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (1 października 2007), Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa.
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji Warszawa, 11 stycznia 2013 r. Dostępny. Retrieved from: http://kigeit.org.pl/FTP/PRCIP/Literatura/002_Strategia_DSRK_PL2030_RM.pdf
- Program «Od papierowej do cyfrowej Polski» – organizacja, strumienie i aktualny status prac (grudzień 2016), Ministerstwo Cyfryzacji, Warszawa. Dostępny. Retrieved from: https://www.gov.pl/documents/31305/0/status_programu_operacyjnego_od_papierowej_do_cyfrowej_polski_12.12.2016.pdf/d62c289c-e5f0-26c5-4110-ba50771aeb01
- Narodowy Plan Szerokopasmowy (styczeń 2014), Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa.
- Narodowy Plan Szerokopasmowy do 2025 roku, projekt (2018 r.) Ministerstwo Cyfryzacji, Warszawa.
- BigComp 2.0: The Digital Competence Framework for Citizens (2016), collective work edited Vuorikari Riina, Publikations Office of the European Union.
- Analiza strategii i działań mających na celu rozwój kompetencji cyfrowych w państwach Unii Europejskiej Alek Tarkowski, Ewa Majdecka, Zofia Penza-Gabler, Marta Sienkiewicz, Grzegorz D. Stunża Fundacja Centrum Cyfrowe na zlecenie Centrum Projektów Polska Cyfrowa. Dostępny. Retrieved from: https://cppc.gov.pl/images/Analiza_strategii_i_dzialan_majacych_na_celu_rozwoj_kompetencji_cyfrowych_w_panstwach_Unii_Europejskiej.pdf
- Kontseptsii novoi ukrainskoi shkoly 2017–2029 rr. Ukhvalena rishenniam Kolehii MON 27.10.2016 [Concepts of new Ukrainian school of 2017-2029. MON accepted by the decision of board 27.10.2016.] Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Kubrakov, O. (2019). Yak pidkliuchyty shkoly do internetu za rik. *Ukrainska pravda* [How to connect schools to the Internet in a year]. Retrieved from: <https://lifepravda.com.ua/columns/2019/02/25/235766/>
- Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovoy ekonomiky ta suspilstva Ukrainy na 2018–2020 roky ta zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo yii realizatsii: dokument 67-2018-r. chynnyi, potochna redaktsiia: pryiniattia vid 17 sichnia 2018 roku Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>
- Fishchuk, V. (2018). Didzhytalizatsiia – tse lyshe pochatok. Retrieved from: <https://day.kyiv.ua/uk/article/ekonomika/didzhytalizaciya-ce-lyshe-pochatok>
- Fedorov M. My khochemo zakripty na rivni zakonu minimalnu shvydkist internetu (2019). Retrieved from: <https://gordonua.com/ukr/news/money/-fedorov-mi-hochemo-zakripiti-na-rivni-zakonu-minimalnu-shvidkist-internetu-1271147.html>

Гуменна Катерина Романівна,
кандидат економічних наук, доцент кафедри інформаційної політики та цифрових технологій,
Національна академія державного управління при Президентові України,
03057, Україна, м. Київ, вул. Антона Цедіка, 20

Цитування: Гуменна К. Р. Порівняльний аналіз цифрових стратегій України та Польщі. *Вісн. НАДУ. Серія «Державне управління»*. 2019. № 4 (95). С. 77–85.

Стаття надійшла: 28.10.2019

Схвалено до друку: 26.11.2019

Gumenna, Kateryna R.,
Ph.D, in economy, Associate Professor of Information Policy and Digital Technologies Department, National Academy for Public Administration under the President of Ukraine,
20, Anton Tsedyk St., Kyiv, 03057, Ukraine
E-mail: gumennak@ukr.net
<http://orcid.org/0000-0003-0699-4774>

Citation: Gumenna, K. R. (2019). Porivnialnyi analiz stratehii tsyfrovyykh Ukrainy ta Polshchi [Comparative analysis of Ukraine and Poland Digital strategies]. *Bulletin of the NAPA. Series «Public Administration»*. Is. 4 (95). P. 77–85 [in Ukrainian].

Article arrived: 28.10.2019

Accepted: 26.11.2019